

Замира РЎЗИЕВА

АТИРГУЛГА АЙЛАНМАН

Ш е ъ р л а р

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
Адабиёт жамғармаси нашриёти
Тошкент— 2002

Замира Рўзиева

**Атиргулга айланаман: Шеърлар. - Т.: Ўзбекистон
Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти.
2002 йил. - 68 бет.**

**©Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт
жамғармаси нашриёти, 2002 йил**

ВАТАН

Рух ўқир офтобга ёзилган хатни,
Элита бошлайди кўкайингни чўғ.
Юрагинг кучоқлар бир ҳақиқатни,
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

Минг йиллик мозийдан эшитилган сас,
Куввайи ҳофизанг сингдиролган дарс,
Пахта ўсган ҳар жой Ўзбекистонмас,
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

Ошиққан турналар кўкламни ўпар,
Қалдирғоч ям-яшил соғинчлар тўкар,
Оқ тушлар таъбири сувда нилуфар,
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

Хоҳ боғ бўлсин у, хоҳ саҳро куюк,
Хоҳи гул бўлсин у, хоҳ янтоқ суюк,
Тошларда изини қолдирган битик:
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

Нилий гумбазларнинг синоатин тер,
Бир ўйма нақшга бор дунёнгни бер,
Ҳайратингни шарҳлаб бера олса шеър —
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

Меърожга чиқади нурланган ақл,
Бўлса гар руҳ озод, кўнгил мустақил,
Умрларни суяр муқаддас нақл:
Ватандин буюк дард, буюк давлат йўқ.

РАЙҲОНЛАР ЭРГАШАР...

Қуёш ўргилади ҳар бир сўзимдан,
Хайрат ўзлигини топар кўзимдан,
Райҳонлар эргаша бошлар изимдан,
Тарихингни сўйласам, жоним, Ватан,
Таърифингни куйласам, жоним, Ватан.

От суар жасорат бўлиб Боболар,
Илму ҳикмат бўлиб балқар иболар.
Шашмақом савтида оқар наволар,
Тарихингни сўйласам, жоним, Ватан,
Таърифингни куйласам, жоним, Ватан.

Баландлар жаҳонгир Темурнинг туғи,
Ловулар Бобурнинг сен деган чўғи,
Айланади Дукчи Эшоннинг руҳи,
Тарихингни сўйласам, жоним, Ватан,
Таърифингни куйласам, жоним, Ватан.

Асрор тўла қалъаларим уйғонар,
Қалбдан ғурур лолаларим уйғонар,
Ўланларим, яллаларим уйғонар,
Тарихингни сўйласам, жоним, Ватан,
Таърифингни куйласам, жоним, Ватан.

Сенга асли Хизр таёғи теккан,
Бугун яна ҳурсан уфққа кўз тиккан
Болангман, дейишга дил арзирмикан,
Тарихингни сўйласам, жоним, Ватан,
Таърифингни куйласам, жоним, Ватан.

* * *

Кўзёш ютган майса, япроқлар гувоҳ,
Ёллар эргаштирган титроқлар гувоҳ,
Айланиб, ўргилди минг кўргилик, оҳ,
Сиздан кечолмаган кўнглимдан.

Оқ кўйлақлар кийдим, зарҳал тўқилди,
Дерлар дунё бир кам азал, тўқилди,
Тунларимга шўр, талх газал тўқилди,
Сиздан кечолмаган кўнглимдан.

“Мен унутдим”, ишонгандай бўлди тун,
“Унутдим”. Тонглар жим, чиқармади ун,
Нечун бу қарорим бўлолмас устун,
Сиздан кечолмаган кўнглимдан.

Қорлар ёполмаган бу излар якто,
Бир умр хун сўрар бир онлик хато,
Билсангиз ўзим ҳам зерикдим ҳатто
Сиздан кечолмаган кўнглимдан.

* * *

Қишнинг қаҳрлари — кўнгилнинг зори,
Юпун руҳни чирмар таъналар қори,

Адашган битта сўз, адашган бир кун,
Дардлар дунёсининг рангсиз тумори.

Муҳаббат ёмғири тошларга ёғди,
Борми тошдан унган дунё гулзори.

Изтироб кафтида музлагай вужуд,
Киприкдан думалар ишқнинг озори.

Таскин сўзи йўқдир, юпанч сўзи йўқ,
Тўқилган муқаддас сўзнинг оҳори.

Тилдан гуноҳ ўтди, дилдан оҳ ўтди,
Замиранинг энди ёлғизлик ёри.

ЮРАГИНГГА КҮЗ ТИЛАНАМАН...

Чанқаган ва нимжон майсанинг тили
Илтижо қилади, тиланар ҳаёт.
Булутларнинг кўкси кетар титилиб,
Мен ҳам майсадурман чанқаган ҳайҳот —
Сенинг юрагингга кўз тиланаман.

Хаёл ипларимга кўнар қалдирғоч,
Тўкила бошлайди жон бахшида ранг.
Орзугача қолган манзил... бир қулоч,
Сочим қирқ, кўйлагим шабадапаранг,
Сенинг юрагингга кўз тиланаман.

Ноҳақ укубатлар ютиб чарчаган
Кўнглимда бўзланғич қамишлар ўсди.
Оҳанг эврилади куйган парчага,
Оҳанг енголмаган тошбағир дўст-ей,
Сенинг юрагингга кўз тиланаман.

Кафтим тўла соғинч, кафтим тўла ишқ,
Тўкилиб кетиши мумкинди чохга.
Рўпарамда музранг, салобатли кўшк,
Кетсам ҳам, қолсам ҳам ботгум гуноҳга —
Сенинг юрагингга кўз тиланаман.

Адашган бир қадам, адашган бир дил,
Сувратингни чизар чалкашган ўй-ла.
Қилқалам бўлади тўртта атиргул,
Тўрт гўзал атиргул... баланд-паст бўйли...
Сенинг юрагингга кўз тиланаман.

* * *

Армонлар ёғади ҳар тонг, ҳар кечдан,
Ўйловлар бешафқат кемирар ичдан,
Шунча кеч ажратдим сарани пучдан —
Бу кун уволингга қолдим, муҳаббат.

Бор бисоти хазон бир дарахт йиғлар,
Панжаси қон қасам, вайрон аҳд йиғлар,
Ўз эгаси сургун қилган бахт йиғлар —
Бу кун уволингга қолдим, муҳаббат.

Исминг — ёдларимни титиб кетган ўқ,
Исминг вужудимга дўзах тутган чўғ.
Нетай, Аллоҳнинг ҳам кечирими йўқ —
Бу кун уволингга қолдим, муҳаббат.

* * *

Биз ёқларнинг феъли ғалатироқ,
Тонглари далада туғилган.
Кундузлари йўли анчайин йироқ,
Кетмонлар тилига чўғ илган.

Нигоҳлар сокиндир. Жим-жит йўлларга
Минг битта истаги ёғилар гарчанд.
Етмиш йил сертомир қўлларга
Тутқазиб кетдилар хўрозқанд.

* * *

Дайдиган бу довул юзлари бужур,
Тўзитган гул баргин армонлар ғажир,
Кунларни никоҳлаб олди сур Ҳажр,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

Таъқиб этар майса титроғи, ана,
Юлдузлар кўз ёши шабнамда таъна,
Дақиқамас, кунмас, йилларни сана,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

Қалдирғоч — севаман деганнинг сози,
Ранг бўлиб тўкилиб ётар овози,
Ишқисизларга увол кўнгилнинг рози,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

Мағрурлик мулкита қараганча тик,
Қалбига қулф солиб қўйган руҳ кемтик,
Жаннат ҳурларидан ёғилар битик,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

Тилаклар бир қушдир қанотлари шол,
Кўксимда ётади учолмай беҳол,
Тошбағир дийдорга ўралар хаёл,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

Кўзлар дардин кутиб гуллар маъюсдир,
Келмас мардин кутиб йўллар маъюсдир,
Ғамга никоҳланган кунлар маъюсдир,
Менга ёр бўлдингми, Ёлғизлик.

* * *

Муҳаббат аршидан қулаган кўнгил,
Ғамдийда лаҳзанга қараб йиғлар ой.
Бу бир кам дунёнинг макрига кўнгил,
У сендек адашган дарвешларга бой.

Дардлар келин қилиб туширмиш сени,
Рақиблар пойида уволинг қолди.
Сен тошдан тиландинг гул нафасини,
Музлаган вужудда саволинг қолди.

Айлана иш тортган сеп кўрғонига
Тўлгин тугунлардан ҳасрат тўкилди.
Ғамгин ўйин айтган боғ хазонига
Залвори ўзидан офир юк илди.

Кўлингда қон рангли духоба — ўкинч,
Кетасан ишончлар юзини ёпғач.
Тиглари бағрингни тирнаган соғинч,
Эгасин бесубут дайирдан топғач.

Тўхтагил, қадаҳда лимиллар кўз ёш,
Бесубут дайрнинг тошига сунгил.
Эвазига осмон тўлайди бардош,
Муҳаббат аршида қулаган кўнгил...

* * *

Кўнгил бутунича, ишқ бутунича
Сизга девдим мардим, кечиринг, бироқ,
Унинг бир бурчидан ушатиб пича
Ўзиники қилди митти қизалоқ.

Кейин яна, яна, яна бўлинди,
Сизга бешдан бири қолди туғённинг.
Аммо ишонинг, шул бешдан бир энди
Минг йил ҳам кўтара олур дунёни.

Наргис-наргис хаёлларим
 бамисоли анбару мушқ,
Изларимнинг интилгани
 оҳанг билан яралган кўшқ,
Қаландарман, хуржунимнинг
 бир кўзи дард, бир кўзи ишқ,
Тушун, бирмас сенинг билан
 йўлим энди, йўлим энди.

Туман эрир юзларимда,
 узун-узун изи қолар,
Асотирлари йўлдошларим,
 ошиқона бўзи қолар,
Тўлгин-тўлгин хотир ичра
 муҳаббатнинг ўзи қолар,
Тўхтамасман, товонларим
 бўлса тилим-тилим энди.

Адашганим ишқ бўлмаган,
 сен бўлгансан адашганим,
Ой нурлари арғамчи деб
 ўқлар отиб узган ғаним,
Гавжум дунё ичра ёлғиз
 куйди жоним, куйди таним,
Малҳам тилаб узанмагай
 лекин сенга қўлим энди.

Кўз ёшларим томган шўр ер
 қучоғига сабрим сиғмас,
Садоқатсиз кўксинг узра
 менинг каби мардум сиғмас,

Сўрамагин, сўрофингга
ишқим сиғмас, дардим сиғмас,
Шарафингни айтиб унга
сиғинмагай тилим энди.

Хиёнатнинг йўлларида
чин ошиқмас малдоҳ қолди,
Қақрасанг ич, афсус майи
бирла тўлган қадаҳ қолди,
Чангалингда хуржиннинг
қўш кўзи тўккан гуноҳ қолди,
Бу чангални ёзса ёза
олар фақат ўлим энди.

ҚЎШИҚ

Тугамаган каби дунёнинг ками,
Тугамас минг йиллик севгининг фами.

Кўзлари ёш келар севдим деганнинг,
Офтобни чарчатар қароқлар нами.

Шул ишқ деб бир тутам чўғга айланди
Ҳазрат Навоийнинг қутлуғ қалами.

Қайс-ку саҳроларга жунунваш кетди,
Харсангларни ёрди Фарҳод алами.

Минг кунлик ҳижроннинг қаҳрига ризо,
Келса деб бир кунлик висол байрами.

Эвоҳ, ошиқ дилнинг қат-қати яро,
Тошбағирда қолмиш дардлар малҳами.

Замира, сен-да бул азобга шукр эт,
Яратганнинг ўзи ошиқ ҳамдами.

ТОЛИҚҚАН КҰЗИМНИ ОЧДИМ...

Толиққан кұзимни очдим.
Туман йўқ,
Офтоб излаб келар исмимни айтиб.
Гўшасин бой берган рутубат совуқ
Бир қараб йиқилар.
Турмайди қайтиб.

Не тонгларда хунук тушлар оққан сув
Бугун ҳофиз бўлиб узатар кўшиқ.
Қарайман, тўрт тараф сеҳрли ёғду,
Ҳайратгир кўнглимни этолган ошиқ.

Офтобга беради сира қизғонмай
Майсалар субҳдан олган дурини.
Худдики сиз менга муҳаббат атаб,
Бергандай ҳаётнинг завқ шуурини.

Ишонмаслар, балки телба ҳам дерлар,
Олтин пайдо десам хору хаслардан.
Қаламимдан томиб энг гўзал шеърлар,
Гул сачрашин айтсам ўт нафаслардан.

Орзу деворига шамчироқ илиб,
Кўксимдан ўқ тера бошлар самандар.
Ҳар бир ҳужайрамда минг ҳис тирилиб
Кўксимдан ватанлик сўрар чаманлар.

Англадим, эртақдан чиқди сеҳргар,
Самандар куш бўлиб оҳимга етди.
Мен ахир дуч келдим улкан меҳрга,
Кичик кўнглим бирдан улғайиб кетди.

Сиз ўша сеҳргар, самандар сиз ул,
Рўшнолик юртининг ишонч хатисиз.
Сиз менга тангрининг йигирма беш йил
Куттириб юборган марҳаматисиз.

* * *

Келмадингиз, боғлар кутиб сарғайди,
Кунлар тумор қилиб тақдилар оҳни.
Умиди тўкилган кунлар қарғайди —
Қандоқ кўтарамиз бунча гуноҳни.

Келмадингиз, дилга кулади озор,
Сўқир руҳ қийнайди кучмасдан моҳни.
Юрақдан ватанлик сўрайди мозор,
Қандоқ кўтарамиз бундай гуноҳни.

Муҳаббат етим қиз сингари йиғлар,
Кўрганда бешафқат қазилган чоҳни.
Куриган дарёда тош — қорачиғлар,
Қандоқ кўтарамиз бундай гуноҳни.

Келмадингиз, келиш айланар тушга,
Келмадингиз.
Келиш айланар тушга,
Ўзга бир ишқ билан кесиб “оҳ-воҳ”ни.
Тил қани ўзгани “сиз ёр” дейишга,

Қандоқ кўтарамиз бундай гуноҳни.

* * *

Бир сўз айт...
Минг йиллик ибодатлари
Сувга оқиб кетган бесавоб, осий
Каби карахт яшамоқнинг ҳаваси.

Бир сўз айт...
Ёмғир бера-бера дил осмонидан
Кўқартган гулидан бенасиб, ожиз
Ҳаётимнинг гирибонидан
Қўлларини олсин ялмоғиз.

Бир сўз айт...
Тупроққа қоришиб ётган ҳисларнинг
Уволини терсин товба қушлари.
Ёзилсин бир бошни қоплагудай кент
Бахтсизликнинг метин муштлари.

Бир сўз айт...
Умидларим майиб танни тарк этсин,
Адашган лаҳзадан туғилган кулфат.
Субҳидамлар бирдан мурувват тутсин,
Рўёб дунёсидан олиб келсин хат.

Бир сўз айт...
Ёлғизлик кишанбанд айлаган кўнгил,
Ўзин бир рафиққа ҳамдам атасин.
Деразамда Хизр қўйиб кетган гул
Тилидан таралсин сурайи Ёсин.

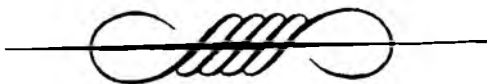
* * *

Андижонда ўтлар ёнди, Шошда тутун,
Ишқ битилган мактубларим бўлди ўтин.
Тутун ўрлаб дарчангизни излаб борса,
Аччиғига бардош топинг, ичга ютинг.

Унутилган исмин топиб йиғласа қалб,
Сизиб чиқса қароқлардан ўт томчи — дард.
Ёнингизда турган сулув кокилига
Артиб олинг, оромингиз кўрмасин гард.

Ўт томчида ёнса агар хотир ёнсин,
Вафо деган дунёлари мотдир, ёнсин,
Муҳаббатни етим қилган кўнгилларга,
Муҳаббат ҳам бегонадир, ётдир, ёнсин.

Янгаларнинг ўлани авж, ўрлар тутун,
Қат-қатига сир яширган гуллар ўтин.
Гул дардлари дарчангизни излаб борса,
Бир гўдакка чўпчак айтинг, ичга ютинг.

ЁЗИЛМАГАН МАКТУЪ

Остонамга ёниб келиб музлаб кетдинг,
Мендан мени топмай гирён излаб кетдинг,
Армон, афсус кўчасида бўзлаб кетдинг,
Кўзларингда қотган қандай савол, синглим,
Ҳаёт ҳақда девонаваш хаёл, синглим.

Сен сўраган ҳаёжону ҳайрат қайда,
Хуш сувратга ярашиқли сийрат қайда,
Бу ишққа суянган моҳ талъат қайда,
Кўзларингда қотди ажаб савол, синглим,
Ҳаёт ҳақда девонаваш хаёл, синглим.

Ўлчаб кўрдинг бул қасрлар бекалигин,
Минг истакка рўёб топган эркалингин,
Бисёрликлар дунёсида яккалингин,
Кўзларингда қотди қандай савол, синглим,
Ҳаёт ҳақда девонаваш хаёл, синглим.

Бу мулки давлат бисёр, либос чўғдир,
Ўзни севиш, ўзинг учун яшаш ўқдир,
Бунда фақат сен излаган юрак йўқдир,
Ўшал йўқлик кўзларингда малол, синглим,
Ҳаёт ҳақда девонаваш хаёл, синглим.

Бир дастурхон сиғдирмагай иккимизни,
Исми бўлак, вазни бўлак юкимизни,
Вақт кўрсатар ҳали чикка пуккамизни,
Ўшангача мен ҳайрону сен лол, синглим,
Ҳаёт ҳақда девонаваш хаёл, синглим.

ЎҒЛИМГА

Чархпалак бу дунё узра
Элли макон азиздир.
Суянчим эрк, ҳурлик деган
Тахти аркон азиздир.

Рутубатлар тўфонидан,
Азиятлар комидан,
Умидларин тишлаб чиққан
Меҳри найсон азиздир.

Болам, деса эл кўз тикиб,
Онам, десанг сен энтикиб,
Яланг оёқ чўлда чопсанг,
Кирган тикон азиздир.

Ёғий ёмон кўз-ла боқса,
Томирингда қасллар оқса,
Сафарингда нонлар ёпган
Пари пайкар азиздир.

Ўғлим, Ватан борлигиндир,
Муҳаббатга ёрлигиндир,
Кўзларингда сурт сифиниб,
Ҳоки Турон азиздир.

* * *

Эй, Алпомишкелбат, кўкси тоғ йигит,
Кўш ўғил, кўш қизли вақти чоғ йигит,
Малак ҳайратидан уйи боғ йигит,
Ҳар куни байрамми аёлингизнинг.

Орзулари гуллар ўчоқ бошида,
Кўз ёши ялтирар тақдир тошида,
Сочига қор ёғмиш ўттиз ёшида,
Ҳар куни байрамми аёлингизнинг.

Гул эмас кетмонсоп ўпса кафтини,
Куз шамоли сўрса яноқ тафтини,
Бу маънос гўзаллик сизга ёқдими,
Ҳар куни байрамми аёлингизнинг.

Унинг ҳасрати йўқ, муҳаббати бор,
Минг шукур дейдиган бир олати бор,
Сизга хур-жаннатлар сўров хати бор,
Ҳар куни байрамми аёлингизнинг.

Паришон сочига гул тақиб сўранг,
Умридан ризоми, мард боқиб сўранг,
Яратган эгамга бир ёқиб сўранг,
Ҳар куни байрамми аёлингизнинг.

КУЗ КАЙФИЯТИ

Ўйларим бош қўяр кузнинг қўксига,
Нигоҳим забт этар уфқ йўлини.
Айландим сарғайган боғлар дўстига,
Тушуна бошладим барглар тилини.

Ловулар олтин ранг гулхан — муҳаббат,
Ловулай бошлайди хотиротлар ҳам.
Дунёда маъсума куз бордир фақат,
Куз бағрида эса қўнглим бор, бекам.

Рухимга сингишар фаслнинг феъли,
Тўкилиб-тўкилиб айтаман ўлан,
Қароғим осмондир ёмғирли, селли
Сирлаша бошлайди юзларим билан.

Фазилат топаман хазонлардан ҳам,
Юракни тўлдирган умиддир, чўғдир.
Маъсума малакдир бу лаҳза олам,
Тошбағирлар йўқдир, ёмонлар йўқдир...

ЮЛДУЗЛАРДАН ШИВИР ТЎКИЛАР...

Юлдузлардан шивир тўкилар,
Бир чиройли тонглар отади.
Остонанда кулиб турар дўст,
Кунлар ўзин бахт деб атайди.

Рўпарангда зўр олов ёнар,
Куяр ёлғон, кинлар ўртаниб.
Жодуланган журъат уйғонар,
Лаҳзаларнинг овозин таниб.

Сархил истак югурар эркин,
Ҳақиқат шод — жилмаяр, кулар.
Кўзларингга ишонавергин,
Ўзингники бу голиб кунлар.

ДУКЧИ ЭШОН

Эрк шаҳиддир, Хурлик шаҳид, водариг,
Имонсизлар зерикмади зулмдан.
Кўкларлари куйган боғлар сап-сариг,
Хазонлари хабаркашдир ўлимдан.

Ўт қўйилган бешикларнинг тугуғи
Ўзлимни қийнаб бўға бошлайди.
Юрт боғида қўргач куфр итини,
Юрагимга исён ёға бошлайди.

Тупураман оёққа, қул умрга,
Эрк қўйнида бахтдир айтмоқ “АЛВИДО”.
Марҳамат, деб жаллодга юрт бергунча
Мингтепада жонимни ол, эй, Худо.

Ҳозир кўзим очиқ, унга чуқкин, юрт,
Ололмаслар қароғимни пичоқлаб.
Болам, дегин манглайимдан ўпгин, юрт,
Мен ўлайин Диёнатни кучоқлаб.

Девонаваш дилим, мажнунваш дилим,
Гажақдор бу ҳовли сени билмайди.
Чиқмоққа уринма, чиққанинг билан
Ташрифингни биров назар илмайди.

Унга шафақ ҳақда ўйлаб тикилма,
Шафақнинг қиммати қирқилиб кетар.
Тўлғин туйғу билан унга тўкилма,
Тиниклик дунёси беркилиб кетар.

Мажнунлигинг тутиб ўқиб юрма шеър,
Садоқат ҳақида, севги ҳақида.
Дунёси қар оғлар ҳисларингни ер,
Юлдузлар йиғлади осмон тоқида.

Асраганинг яқин исмини айтиб,
Олис болаликни солма эсига.
Кимхоблар ўраган жисмин улгайтиб,
Ёдларни алмашган пулнинг исига.

Турма, қароқларга мурувват айла,
Ўт янглиғ томчидан кетмасин ёниб.
Алданган жон ичра қолган бу жойлар,
Ҳеч сесканмай сендан кетгандир тониб.

Бу бир йўқомишинг — оғриқли тугун,
Дилим айрилиққа ўзни дўст этгин.
Покиза ёдларни асрамоқ учун,
Ҳашамдор бу уйдан олисроқ кетгин.

Девонаваш дилим, мажнунваш дилим...

* * *

Гала-говур шаҳар, югур-югурлар,
Минг битта истакка таржимаи ҳол.
Минг битта юмушга чопар, улгурар,
Қадамлар шамолдир, нигоҳлар шамол.

Нафис хаёл ичра турар хиёбон,
Ишхонам нарироқ, тушиб бўлмайди.
Трамвай эшигин ёпар шу замон,
Осудалик тағин мени кўрмайди.

Шундай шошқин кунлар учратдим Сизни,
Ўйчан чехрангизда нигоҳим синиб.
Суйиб сўзладингиз қир-далангизни,
Қақшаган соғинчим олди исиниб:

“Бизда томлар пастак. Қизғалдоқ кулар,
Қушлар кўп. Ҳаммаси қўшиқ айтади.
Юраклар ҳам кенгроқ, билсангиз улар,
Кўкламги қирларга ўхшаб кетади.”

Ёраб, мени қучар йўқолган хаёл,
Кўкламги қирларнинг сувратин ўпиб.
“Севаман” деган сўз сеҳрини алҳол
Юракнинг энг чуқур жойидан топиб.

Муҳаббат, мен сени танидим бу чоқ,
Кўзёшларим сенинг соғинчинг ахир.
Мана, мен — томларни ёпган қизғалдоқ,
Мана мен — қирларга шошилган ёмғир...

МУТОЛАДАН СЎНГ

Бу дунёда меҳр айланиб юрар,
Бу дунёнинг синчи, гишти муҳаббат.
Томирларда қонмас ҳайрат югурар,
Дунё Навоийни атайди Ҳазрат.

Узун киприкларда қалқиб турган юк,
Сен ўтсан, оловсан, тафтинг синоат.
Муҳаббат дегани шу қадар буюк,
Шу қадар буюқдир дард билан Ҳазрат.

Мансабни сиқимлаб чўнг панжасида
Виждондан бенасиб гўдайган бағир.
Мен сенга раҳмнинг деразасидан
Қарайман — дард, шеърни билмайсан ахир.

Бойишнинг минг битта хилидан воқиф,
Манглайи тер кўрмай яшаётган жон.
Шеърнинг чўғи билан кўксингни ёқиб
Бир бор йиғламаган бу умринг ёлгон.

Хиёнат йўлида тентираган кўз,
Нигоҳларинг сенинг бетугён, бечўғ.
Илтимос, севгидан очакўрма сўз,
Қаллобларга унинг алоқаси йўқ.

Ошиқлари билан сирли бу дунё,
Ошиқлари билан қудратли бу Ер,
Оқиб келаверар кунларга зиё,
Оқиб келаверар юракларга шеър.

Ошиқ дўст, ҳақиқат, севгидан йироқ
Кечган умрлардан сўйламайлик, кел.
Ҳазрат Навоийдан ўқиймиз бу чоқ,
Юрак-юрагимиз бўлганича сел...

Ҳазрат Навоийдан ўқиймиз...

БУ ТОНГ...

Бу тонгни бутунлай унутди кўёш,
Бу тонгни бўғади энг қуюқ туман.
Тикилсанг муз янглиғ қотади кўз ёш,
Етмиш томирингни кесади гумон.

Ишқнинг чинман деган овози синди,
Бағир бир оғриқ, бир дардга бойланди.
Тун тугади. Аммо тонг йўқдир энди,
Бу тонг манглай ёрар тошга айланди.

ҚЎШИҚҚА

Қаро кўзим кел-эй мардумлиғ...
Навоий

Рўпарамга қўйиб қўйди ким,
Қизил гулга айланган ўтни.
Қаро кўзим, бағринга олгин,
Сел-сел бўлиб оққан вужудни.

Бу дунёнинг исми илтижо,
Бу дунёнинг исми севгидир.
“Қаро кўзим” бўлайин фидо,
Жоним асир, забоним асир.

Хижрон бу гул умримга ўқдир,
Шафқат қилгин кел-эй тирагим.
Бу дам жисмим, вужудим йўқдир,
Рўпарангда титрар юрагим.

Қаро кўзим, бағринга олгин...

САРОЙМУЛКХОНИМГА

Бибим, Бибихоним, Сароймулкхоним,
Исмингизни йўқлаб келади
Номдор минорларнинг мағрурлик ҳисси,
Юрак-юрагимни чўглаб келади,
Самарқанддай азим шаҳарнинг ўзи.

Бибим, исмингиз айтсам гар, Бибим,
Бир санам келади қирқ ўрим сочли,
Ою кўёш билан ҳусн талашган.
Юрса изларим гул қалдирғочли
Кўкдам ғазал айтиб эргашган.

Кўкдамга урилиб англай бошлайман,
Муҳаббат сеҳридан Соҳибқирон лол,
Ўзи сезмай қолар эгилганини.
Тан олар қиличлар, қалқонлар алҳол
Оқил ғўзалликдан енгилганини.

Бибим, исмингизни айтсам гар, Бибим,
Ненидир шивирлар қулоқларимга
Эзгулик онаси, поклик онаси.
Хаёлимни боғлар чироқларига
Улуғбекнинг шаффоф расадхонаси.

Бибим, исмингизни айтсам гар, Бибим,
Ҳиндистон тарафдан хўрсиниқ келар,
Армон гултикондир, соғинч гултикон.
Гултикон юракнинг аямай тилар,
Ватандан буюк дард йўқ экан.

Бибим, исмингизни айтсам гар Бибим,
Томир-томиримда жаранглар овоз,
Дилимга тўлгани шу лаҳза аҳддур.
Онаман, Темурий авлодларга хос
Ўғлонларга тарбия қилишим шартдур.

Бибим, Бибихоним, Сароймулкхоним...

ШАВКАТ РАҲМОН хотирасига

Изтироб оҳ туғар. Оҳ кўкка ўрлар,
Ҳавони гижимлар қуюқлашган дард.
Жунжикар ишқ айтиб кўнгил берганга
Мардлик қилолмаган дунёи номард.

Босиб келаверар кўкимтир булут,
Сунбуладан юзин яширар қуёш.
Осмон кўздир.
Кўриб бемаврид тобут
Йиғлар, йиғлайверар гуллагунча тош.

ҚИЗҒОНМАН ЁМОН КЎЗЛАРДАН

Кўнглимни ишқ асир этган кезлардан,
Бир сўз қиммат бўлди ҳамма сўзлардан.

Хаёлларим чаманларга бойланди,
Ҳат йўлладим атиргул, наргислардан.

Кўзларимни ўқиб йиғлар юлдузлар,
Қуёш шабнам терар дала-гузлардан.

Субҳидамги тушларимни уққан сув,
Тўхтамайди ёруғ таъбир излардан.

Лайлиларнинг, Ширинларнинг дарди не,
Битта оҳим ортиқ минг-минг бўзлардан.

Ёлвораман кўнгил оғриқларига,
Малҳам тилаб дотор, чанқовузлардан.

Соғинчлари тумор бўлсин Замиранинг,
Қизғонаман ёрни ёмон кўзлардан.

* * *

Азизим, Сиз ҳақда ўйласам, Гўё
Эртақларда чиқиб келар сеҳргар.
Жилмайиб нимадир узатар, Илло,
Кунларим ёришиб кетар меҳрдан.

Ўзгариб қоламан ўзим ҳам,
Мисли,
Томчи шабнам — биллур ёшдайман.
Кўнглим сиғдиrolмас ўт-олов хисни,
Иссиқ-иссиқ сўзлар айта бошлайман.

* * *

Бўлмадингиз Сиз менинг, дарду ғам менинг бўлди,
Умидлари берўё бир олам менинг бўлди.

Умримнинг на кўклами, на ёзи ризо воҳим,
Фурсати келиб етмай куз ҳамдам менинг бўлди.

Мендаги юрак тархи титраган сариқ япроқ,
Дардларига на қанот на малҳам менинг бўлди.

Тун шу қадар узундир, олисдир тонг шу қадар,
Уйқусиз кўзлар мунгли, киприк нам менинг бўлди.

Сиз томон қадамларни кесгай ғурур ханжари,
Нетсин Замира охир шеърү шаъм менинг бўлди.

* * *

Муборақ бўлсин эй кўнгил, сени чин моҳлар уйғотди,
Муҳаббат даштида гирён ўрлаган оҳлар уйғотди.

Туманлар беорлигинин исмин йўқотгач кўчалар,
Карахт руҳ лашкарларини қадим сеғоҳлар уйғотди.

Энди бас, бўртган томирлар ичра оқмас изтироб,
Не тонгим, елкадан босган оғир гуноҳлар уйғотди.

Манглайнинг қони қизартган хижолат тошлар гувоҳ,
Фарқладинг ёғийни дўстдин, қазилган чоҳлар уйғотди.

Фурбатни енган нур учун бўлса арзир жон нисор,
Хурлигинг Каъбадек кучган Ҳожи ҳамроҳлар уйғотди.

Ҳақ деб яралган боғ гулин ифорларига ўзни кўм,
Минг шукур этгин бу янлиғ катта даргоҳлар уйғотди.

Ошиқ Замира сингари киприкда қалққан дурни ўп,
Яккалик ҳобини соғинч дардидин огоҳлар уйғотди.

* * *

Қизил гулга қиёс айлар бўлсалар, сувратим сенсан,
Бу дилни сен ватан этган, садоқат сийратим сенсан.

Ҳилол эшган ипакларга ўраб бор дунёимни,
Малак янглиғ субҳга беназир ҳайратим сенсан.

Демишларким чин муҳаббат кўнгилнинг
бойлигидир зўр,

Не тонг, кўнглим эмас қашшоқ, асраган
давлатим сенсан.
Сенинг шодлигу бахтнинг ранги йўқ,
қадри бир пулди,
Азиздир топган озорим, сиғинган кулфатим сенсан.

Ҳажрнинг талх шаробидин ичим ёнгай, азобим мўл,
Япроғу майсада кўз ёш сўйлаган ҳасратим сенсан.

Минг савобу минг гуноҳ ичра мен Замира сингари,
Икки дунё ичра Ҳақ берган дўзаху жаннатим сенсан.

МУАЛЛИМ

Уфққа элтар йўл аро нурли бир из муаллим,
Нақл борқим отадек танҳо азиз муаллим.

Кун-туни машаққатли, кун-туни муҳаббатли,
Мурғак жонга ҳар сўзи новвот, майиз муаллим.

Дунёни дунёча кўзлар билан кўролди юрак,
Навойидек Ҳазратни танитган кез муаллим.

Минг ранжда илм тутиб бир ганж таъма қилмагай,
Таъма оши бор жойда юмиқ офиз муаллим.

Тилло, кимхоб ўғриси кирмагайдир уйига,
Ўғирланмас мулки ишқ, ҳалол лафз муаллим.

Ажабқим, мен ул зотни соғинсам, тушларимга
Ўша кеч киргай кўклам, гулу ялпиз, муаллим.

Тилаб юргай Замира — тушига кўклам кириб,
Гул кучоқлаб уйғонсин ҳар ўғил қиз, муаллим.

ЯССАВИЙ ДАРСХОНАСИДА

Дилим, садоға бўл Ҳақ хатларига,
Ул бошлар улуғлик хилқатларига.

Субҳи чоғ насими беҳиштдан элчи,
Сингсин ул шуурнинг қат-қатларига.

Гул янглиғ суюмли, нур янглиғ тоза,
Руҳ кирар эзгулик хизматларига.

Бир сўз де. Битилсин деганнинг ул сўз,
Анланган ўзликнинг сарҳадларига.

Муборак калиманг ўтлар қўядир,
Кўру кар дунёнинг ғафлатларига.

Аршнинг йўлларида йўлчи хушёр дил,
Ки йўлиққай Хизр ҳимматларига .

Ич чашми зиёдин , Набиюллоҳим,
Мерос қилган ани умматларига.

Саҳардин мурувват, сендин иштибоҳ,
Суянгин Яссавий ҳикматларига.

Дилим садоға бўл Ҳақ хатларига,
Ул бошлар улуғлик хилқатларига.

* * *

Куним бирла туним фарқсиз қуёш, моҳим муҳаббатдур,
Бемакон этканинг дилга чин паноҳим муҳаббатдур.

Неча орзу, неча уммид шаҳид ўлди нигоҳингдан,
Қоп-қора дуд бўлиб учган менинг оҳим-муҳаббатдур.

Салобатлиғ вужуд бирла ёнма-ён воҳки ёлғизмен,
Қароғимга лабин босган дилхоҳим муҳаббатдур.

Рутубат ханжари ботгай вале мағлуб бўлар жон йўқ,
Менга саркарда ҳам, ҳам зўр сипоҳим муҳаббатдур.

Тафаккурга тароқ урмиш не тонг девонаи Машраб,
Фазал айтган қаландарман, ки кулоҳим муҳаббатдур.

Бисот билди куюк жоним азобу изтиробингни,
Ҳамиятлиғ раиятман подшоҳим муҳаббатдур.

Кесак дилдан олов кутган Замира сингари мен ҳам,
Малоикман жаҳаннамда бир гуноҳим муҳаббатдур.

* * *

Бағрим пора-порадур адашган бир сўздан-ей,
Толдим олов тиланиб юрагимга муздан-ей.

Девонавор кўнгилнинг ифор-ифор хислари,
Тошдеворга урилиб айро тушли ўздан-ей.

Ой дедим, ойлар дедим, соғинганим тола нур,
Ажабким бир жавоб йўқ на баҳор, на кўздан-ей.

Гулсифат истакларнинг кўкси ўқдан қонталаш,
Руҳ қочолмай қийналар бу дам ишқсиз кўздан-ей.

Асли, Худо шу тахлит яратганми, билмадим,
Суйганнинг жонин сабр, манглайини туздан-ей.

ЁРДАН АЙРО ТУШГАН КҮН...

Исми унинг ародир,
Бўй бастига ғам жодир,
Таққос тилар бўлса ғар,
Ҳур — дашти Карбалодир.
Ёрдан айро тушкан кун.

Гуллар кулмаган ҳаргиз,
Излаб келмагай ялпиз,
Бу дунёда таскин йўқ,
Интраган юрак ёлғиз —
Ёрдан айро тушкан кун...

Ҳужум кўп, йўқ ҳимоя,
Йиқилиб тушгай қоя,
Кўз ёш бўлиб сиқилган
Ғамгузор шеърга доя —
Ёрдан айро тушкан кун.

Музга айланар чўғлар,
Жонни қийнар санчиғлар,
Аро йўлда бағри хун
Севгининг ўзи йиғлар —
Ёрдан айро тушкан кун.

Бу дунёнинг кўчаси кўп бағри кенгмас,
Бахтнинг бўйи баланд, унга ҳар бўй тентмас,
Ишончлари ногоҳ синган фақат менмас,
Бардош, ташлаб кетма мени.

Кулгуларим аразчи қуш — ҳайё ҳу-в йўқ,
Қўкрагимда дарддан бўлак бир туйғу йўқ,
Тушларимни айтай десам оқар сув йўқ,
Бардош, ташлаб кетма мени.

Ёринг мен деб ҳижрон аврар — ўкинаман,
Хур ёдларнинг этагига тўкиламан,
Бир исмни айтиб сента юкинаман,
Бардош, ташлаб кетма мени.

‘Тунлар соқов, кунлар кўзи юмуқ кечар,
Фасл йиғлаб мента дарддан тўнлар бичар,
Фурур эса синмайман деб қасам ичар,
Бардош, ташлаб кетма мени.

Бир сўқмоққа тикиламан қоқмай мижжа,
Истакларим майса ўқир хижжа-хижжа,
Ул истаклар рўёблари келгунича
Бардош, ташлаб кетма мени.

* * *

Ёлғизлик йўлига шам ёқади из,
Қотирма девордан кўчиб тушар муз,
Кўзёш селобита чўмилади юз,
Томоша қил севги.

Қутлуғ сулҳ тузилар — агиргул қози,
Олмалар узатар соғинчлар ёзи,
Посангисин топар қийшиқ тарози,
Томоша қил севги.

Шукур қилар қудуқ топган саҳройи,
Ярақлаб очилар қумнинг чиройи,
Ўзини танитар кунларнинг бойи,
Томоша қил севги.

Қирқоёқ ёлғонни янчиб ташлар чин,
Хижроннинг бўғзидан олади ўчин,
Бу ўзингнинг сеҳринг, ўзингнинг кучинг,
Томоша қил севги.

* * *

Жимсизу сўзлайди кўзингиз,
Ҳаёдан оланар юзингиз,
Чиройли ҳаттоки изингиз,
Термилгим келади, термилгим.

Гулсиз умрим баҳорларига,
Қулоқ тутинг дил зорларига,
Сочларингиз ифорларига —
Кўмилгим келади, кўмилгим.

Лолазорлар Зухро Тоҳирли,
Ўрикзорлар опшоқ сеҳрли,
Дунё муҳаббатли, меҳрли,
Севилгим келади, севилгим.

АТИРГУЛГА АЙЛАНАМАН

Кўнглим олди муҳаббат,
Бандисиман, бойланаман.
Ҳар япроғи бир ҳайрат,
Атиргулга айланаман.

Чулғар висол деган ўй,
Кўзгу ичра ойланаман.
Қат-қат тилаги кушрўй-
Атиргулга айланаман.

Қолар бўлди дардда жон,
Азобига жойланаман.
Ёна-ёна бир алвон —
Атиргулга айланаман.

Ибо деган туйғу бор,
Мағрур бўлиб сайланаман.
Соғинчи ифор-ифор —
Атиргулга айланаман.

Изҳори дил йўлини
Топмоқ мушкул, ўйланаман.
Олгани ёр кўнглини —
Атиргулга айланаман.

БАҲОРГА ЯРАШИБ КҮНГЛИМИЗ

Турналарнинг қур-қурлари тилло қўшиқ,
Бойчечаклар гул эмасдир илло, қўшиқ,
Тоза диллар бари ошиқ, бари ошиқ,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

Қўлларинг толгандир тошлар отиб, дўст,
Бирозгина чалғи дил ўйнатиб, дўст,
Қўяйлик кемтикка ялпиз чатиб, дўст,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

Алпомиш наъраси сингган даралар,
Бағридан илғасанг оҳанг таралар,
Ишқли кўнгилларда дунё яралар,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

Не зотлардан қолган бу бир кам дунё,
Гоҳо шод, гоҳида кўзи нам дунё,
Етади сенга ҳам, менга ҳам дунё,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

Қара, сеҳр кўрдим нурда, зиёда,
Не топиб, не кўрдик кинда, риёда,
Бир марта яшайди одам дунёда,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

Зангор салтанатда ҳар нарса янги,
Қат-қати покиза, йўқ губор-чанги,
Ўчғунича токи умрлар ранги,
Баҳорга ярашиб тушсин кўнглимиз.

* * *

Сизга айтарим йўқ, айтарларимни
Ўзимга ўхшаган хазонга айтдим.
Мендек ишқи бутун, кўнгли яримни
Тушунмаган Сиздек улуғдан қайтдим.

Кўнглимга хасратдош қилиб танладим
Майда қурт қулатган улкан дарахтни.
Маломат менинг-да ҳолим танглади,
Кўтара олмадим миннатли бахтни.

Боқсам булутларни қайғум эритгай,
Ёғаётган ёмғир жудаям дардчил.
Таскинчи ялпизлар дардим аритгай,
Бўтана сувларда оқади кўнгил.

Оқсин, оқаверсин ишқи кўндирган
Сабр лаҳзаларин тешиб ўтди ўқ.
Мағзи пуч таъналар эзган, синдирган
Бу кўнгилнинг Сизга айтарлари йўқ.

* * *

Кўкдан ёмғир кутмас гулларим,
Қароғимга қолган бу юмуш.
Мендек кунлар кўнгли-да ярим
Йиғлар сепиб сочимга кумуш.

Из йўқ ишқнинг дарчаларида,
Тойна тўла сас қолган ёдгор,
Синган кўнглим парчаларида
Майдалашган сувратингиз бор.

* * *

*Падари бузрукворим Мадаминхожи
Рӯзи бобо ўғли хотирасига*

Дада, ёмғир эзгин ёғди, осмон йиғлар,
Сиз эккан гул, Сиз қурган уй, айвон йиғлар
Сўритокка сифмай узум ёмон йиғлар,
Кетдингиз-а, кетмас бўлиб йиғи қолди.

Бўғзимда тош, кўзларимда ўт ёш, дада,
Топарманми, бу аламга бардош, дада,
Дардим тўксам дарё бўлгай сирдош, дада,
Кетдингиз-а, дилда армон тиғи қолди.

Мадаминжон каби камтар, ҳокисорлар
Минг йилда бир келар деди дўсту ёрлар,
“Сиздек яшаш насиб этсин” учди зорлар,
Кетдингиз-а, меҳрингизнинг чўғи қолди.

Сизни суйган жон кўп экан, бари ёдлар,
Армон тўла шеър бўлади менда доллар,
Рухингизни излаб учар тиловатлар,
Кетдингиз-а, дунёнинг бор-йўғи қолди.

Дада, ёмғир эзгин ёғар, осмон йиғлар,
Чоғроқ гулзор, чоққина уй, айвон йиғлар,
Қадоқли кафт излаб узум ёмон йиғлар,
Кетдингиз-а, кетмас бўлиб йиғи қолди.

* * *

Саида ЗУННУНОВА хотирасига

Сизни йўқлаган кўнгил гулларидан сўроқласин,
Жарлиги кўп, тоши кўп йўллардан сўроқласин.
Не гавҳар, не тиллосин қадри хасча бўлмайин
Ялмоғиз тув туширган йиллардан сўроқласин.
Шеър бўлиб, оҳанг бўлиб чиқиб келасиз, опа,
Ғамларни шода-шода йиғиб келасиз, опа.

Сиз севдингиз, оқ гулга ўчмиди ўша севги,
Ҳокисор умр кучган бурчмиди ўша севги,
Қатагон қувғинларга дучор Саид Аҳмадни
Асраб, омон қайтарган кучмиди ўша севги,
Ўзин хор этмай на шон, на-да ором пайида,
Гард ичра ярақлаган гавҳармиди Саида.

Кичиккина жуссада фил янглиғ Қаноатми,
Аёл ишқи дегани курашми, садоқатми,
Фароғат фасли энди эшик қоқаётган пайт,
Ҳижронзада қолдириб кетишлик адолатми.
Яхшиям шеър шуур, хотиралар қолгани,
Кўймас Саид Аҳмадни йиқилгани, толгани.

Шеърият қасри ичра чироқ Сизнинг умрингиз,
Баъзи бир юз йиллардан бойроқ Сизнинг умрингиз,
Улуғ йўлда адашган, манмансираган жонга,
Синиқ табассум билан сабоқ Сизнинг умрингиз.
Сизга ташбеҳ бўлса рост неки пок, не тозадур,
Шундан ким фаришта деб, кимлар ҳур деб ёзадур.

Сизни йўқлаган кўнгил гуллардан сўроқласин.

СЕВГАН КҰНГИЛ

Гулга сирдошдирсан, қушларга ҳамроҳ,
Руҳингда бойлик кўп, мискинлик камроқ,
Кўзларинг ҳайратли, кипригинг намроқ,
Севган кўнгил, севган кўнгил-а.

Дўст бўларсан йўлчи ҳамсуҳбатга ҳам,
Мард қарайсан бахтга, укубатга ҳам,
Оқ ёрлиқ излайсан рутубатга ҳам,
Севган кўнгил, севган кўнгил-а.

Дарё бўларсану тиндим демайсан,
Минг бир синовларда синдим демайсан,
Ишқсиз фаслларга кўндим демайсан,
Севган кўнгил, севган кўнгил-а.

Кўкламни кафтида тутган ялпизим,
Армонга эгизим, дардга эгизим,
Шоиринг ўзимман, хофизинг ўзим
Севган кўнгил, севган кўнгил-а.

БУНЧА КЕЧ ҚОЛДИНГИЗ...

Бу далли дунёда подшоҳим, пирим,
Ҳатто дугонам ҳам билмаган сирым,
Тушларимда тулпор минган ботирим,
Бунча кеч қолдингиз.

Онам сандиқ очиб сарпо тахлайди,
Билмам мушфиқ дили нени хоҳлайди,
Ўзгани ўйласам ўйим яхлайди,
Бунча кеч қолдингиз.

Неча бир забардаст узатади гул,
Ким тошбағир атаб номалар ёзур,
Ҳаммасига айтдим минг қарра узр,
Бунча кеч қолдингиз.

Бойчечак тўлиқиб видолар айтди,
Шовуллаган сувлар шаштидан қайтди,
Қутиш кўзларимни баттар қорайтди,
Бунча кеч қолдингиз.

* * *

Гулга ошиқ жонман, маст,
Якто гулхонам Ватан.
Ўз бобомдан қолган тахт-
Қадри шоҳонам Ватан.

Жаҳонгаштаи оламгир
Зотлар ечиб кетган сир —
Мамлакат кўп, ўзинг бир.
Тилло остонам Ватан.

Бағринг топтаб ўтса из,
Қолсин деб мени эрксиз.
Тизим букмасман ҳаргиз,
Тўлғай паймонам Ватан.

Кўксим урмасман қуруқ,
Севгим қафтда гул уруғ,
Экарман отам янглиғ
Гўзал гулхонам Ватан.

* * *

Кўнгилнинг дўсти йўқ оғриқдан ўзга,
Солиқ қайғуларнинг бошин силадим.
Бемажол суйниб хазонрез кузга
Сизнинг умрингизга кўклам тиладим.

Андуҳли барглар ишқ, ишқдир изғирин,
Эскирган ташбеҳми гуллар, эсладим.
Англаб руҳни ўпган совуқнинг сирин,
Сизнинг умрингизга кўклам тиладим.

Хазонлар авраган ариқ шеър ўқир,
Маҳзунлиги менинг каби ... тингладим.
Дунёга ишқ дея келганман ахир,
Сизнинг умрингизга кўклам тиладим.

Кўкламнинг шавқи не, ифори қандай,
Қачон ўғирлатдим уни — ўйладим.
Сочимга бемаврид қорлар ёққанда,
Сизнинг умрингизга кўклам тиладим.

Бир хато тортиғи бўлди минг азоб,
Унга жон ипимни ўзим уладим.
Истаклар қучоғи кин эмас, офтоб,
Сизнинг умрингизга кўклам тиладим.

ҚОРА СОЧИМ ЎСИБ ҚОШИМГА ТУШДИ...

Қора сочим ўсиб қошга тушибди,
Далли кўнглим бағри тошга тушибди.

Бағри тошнинг излари қай кўчада,
Мажнунтоллар йўл қарошга тушибди.

Шамол эмас оҳим тегди булутга,
Ёмғир мендан ҳол сўрошга тушибди.

Ҳовучимга шабнам тукди гулбарглар,
Ҳайронлиги титрак ёшга тушибди.

Кўнгил бермоқ гуноҳмиди, водариф,
Дарду олам жон талашга тушибди.

Битиклар айтдилар кўҳна савдодан,
Не тонг бугун бизнинг бошга тушибди.

Дардларимга айландилар оҳанглар,
Эй Замира, сирим фошга тушибди.

* * *

Синоатдир бу даҳри дун,
Менга рақиб дастлар узун,
Тушингизга кирмас бугун
Адашган дил муҳаббати.

Кўзмунчоқлар синиқ, сочиқ,
Кулаган сор кўзи очиқ,
Чап кўкракни қисар санчиқ —
Адашган дил муҳаббати.

Ишқ бўлди-ю, бурч бўлмади,
Зайф аҳда куч бўлмади,
Йиғи бўлди, ўч бўлмади
Адашган дил муҳаббати.

Ёлгон ҳислар ўстирган гул,
Нокасликлар тўздирган гул,
Орзу уйин буздирган гул —
Адашган дил муҳаббати.

Қорлар ёғар — излар бекин,
Қароқлар-да қурир секин,
Бир кун хуни тутар лекин,
Адашган дил муҳаббати.

* * *

Эй дил, бунча қайсар бўлдинг,
Жонима дардисар бўлдинг,
Қаёқданам шу бедилни
Севдинг-а, ҳокисор бўлдинг.

Айтаринг хуш самандардан,
Хуржунинг мулк қаландардан,
Ор қилмадинг шом саҳардан,
Эй дил, бунча қайсар бўлдинг.

Вужудимга ўт ташлабсен,
Демак Мажнун ё Машрабсен,
Қайтгил дедим-ки, ёраб сен,
Эй дил, бунча қайсар бўлдинг.

Йўлинг саҳро жон куйдиргич,
Чанқасанг кўз ёшимни ич,
Кўп эди-ку сени суйгич,
Эй дил, бунча қайсар бўлдинг.

Эй дил, бунча қайсар бўлдинг,
Жонима дардисар бўлдинг.

* * *

Суйдим, дил асир бўлди,
Дунё сеҳр, сир бўлди,
Ёр васли ёруғ хаёл,
Ҳижрони тахир бўлди.

Додим булбул бўғзида,
Ашким гулнинг оғзида,
Дардкашим даштларда Қайс,
Дарёда Тоҳир бўлди.

Ёр кипригин сояси,
Из етмас тоғ қояси,
Оқ истагим рўёби
Йўрғакда сағир бўлди.

Дунё, биринг камми, айт,
Мулким озор, ғамми, айт,
Дунё жим. Жим. Бу юкдан
Елкаси яғир бўлди.

Кечмам ишқдан, азобдан,
Куйдирги ўт офтобдан.
Бир мен эмас, минг йилки
Ҳар ошиқ ботир бўлди.

* * *

Янграб колди офтобжамол алёрлари,
Куюқ тортди шафтолизор ифорлари,
Ювилади аразчи дил ғуборлари,
Соғина бошладим Сизни мен.

Эрка шамол варақлар ишқ эртагимни,
Бойчечаклар уқиб бўлди истагимни,
Хотиралар фақат оқ, оқ туслагина
Соғина бошладим Сизни мен.

Ҳайрат қўғонига подшоҳдир дил,
Шу кунни жаннатдан тилаб олди йил,
Бунга фақат ишқ ярашар — ўзим кафил.
Соғина бошладим Сизни мен.

Самандардир учиб юрган гулпарчалар,
Ялпизларнинг қулоғига бир куй чалар,
Ёпа туриб тандир тўла мой кулчалар,
Соғина бошладим Сизни мен.

МУҲАББАТ ҲАҚИДА ЁЗАВЕРАМИЗ

Кўпдир кўнгил хотирларга тобе пайтлар,
Жон риштаси — ўн саккиздан қолган байтлар,
Сочингизда оқ кўрдик деб ким ҳам айтар,
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз.

Қадри баланд бўлар қишда кулган қуёш,
Бу жон илиқ туйғуларга, ҳисга талош,
Руҳ боғида гуркираган райҳонлар ёш,
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз.

Мўжизалар топиб ҳар шом, ҳар саҳардан,
Баланд қўйдик бу топмишни тилло, зардан,
Ошиқ дилга малҳам тилаб шу дафтардан,
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз.

Ўтгани рост хуш кўкламу ўт ёз фасли,
Тинглай билдик кузакда ҳам сирли сасни,
Жон бахшида этсак унга арзимасми,
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз.

Чап кўкракнинг санчиғига қўйиб ташхис,
Англаб билдик бу дунёда нима азиз,
Ўлгунича қаримаган кўнгилмиз биз,
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз.

ЎҒЛИМ БЕҲЗОДБЕККА

Минг ёлғонни ўтга отган бир чин қушим,
Чин тепага чирой тутган лочин қушим.

Қаҳратонда қақшаб ётган юрагимга
Кўклам куйин тўккан қалдирғочим — қушим.

Ҳайрон бўлма, атиргуллар ярашар пайт
Қор парчалар таққан бўлса сочим, қушим.

Қуръа ташлаб, йўлнинг фақат чангақларин
Менга тутди шафқати кам очун, қушим.

Курагимда турфа тошлар излари кўп,
Кетавердим, у ҳам ишққа божим, қушим.

То сенгача талх таънадан куйди ичим,
Қолди қанча тиканзорда ўчим, қушим.

Қўшиқ айтиб баландлаб уч, ғийбатчилар
Кўриб кўйсин эзгуликнинг кучин, қушим.

Минг ёлғонни ўтга отган бир чин қушим.
Чин тепага чирой тутган лочин қушим.

ЧЎЛИ ИРОҚ ...

Чор тарафим қум эмас, илло,
Зарра-зарра сочилган дардим.
Улар шунча қадрдон, гўё
Кўкрагимда минг йил кўтардим.

Товонларим куйиб боради,
Куйиб борар аъзойи жоним,
Сирдошгами, билмам, зор эдим,
Қароғимдан сизар забоним.

Чўли ироқ... гул, райҳон эмас,
Ёнган қумга жон берай дедим.
Дардкашимдек бергунингча сас,
Қайда эдим, қаёқда эдим.

Сахро ичра сочин ёяр мунг,
Қуёш бўлиб ловулар фироқ.
Ораликда йиғлайдирман гунг,
Тушунасан, Сен Чўли ироқ...

ВАТАН

Сендан-да улуғроқ нима**м** бор, Ватан,
Исминг кўксимдаги сурайи Ёсин.
Сенсизлик (худойим асрасин) ситам,
Табиб бу ситамга исмингни боссин.

Ойдинлик беланчак бўлди-ку мента,
Тебраниб покиза тонгларим отсин.
Ҳамма истагингни айт юрагимга,
Уриб турсаки бас. Сента асқотсин.

Чиройингни ишон, кўркингни ишон,
Офтоб, ойинг бўлай, ялпизинг бўлай.
Имонингни ишон, эркингни ишон,
Зарурда жангларга шай қизинг бўлай.

Сендан-да улуғроқ нима**м** бор, Ватан.
Бобомдан колган зўр бисотим сенсан,
Айрилсам (алҳазар!) ўликдир бу тан,
Сен ахир жонимга, жонимга тенгсан.

* * *

Кеча тугаб борар.
Яқиндир кундуз,
Мудрама, жонингни ғафлатлардан уз,
Руҳиятнинг тилсим сандиғини буз,
Кўлдан чиқармагил бундай имконни.

Огоҳлиғинг ортсин қадим сирлардан,
Бир қайрилиш сўра азиз пирлардан,
Қонинг мерос ахир Асотирлардан,
Кўзгот томирингда оққан тугёни.

Улуғвор қисларга туташган парвоз,
Мозийдан келадир синмаган овоз,
“Биз ким мулки Турон” айлагил эъзоз,
Сен-да баланд кўтар минг йиллик шонни.

Тизи титрамаснинг қадли тик келгай,
Руҳ тўла муқаддас буюк юк келгай,
Куймиши, топмиши бўлиб Эрк келгай,
Изи кўзламагай сира Осонни,

Тугаб бораётган туннинг тиғида,
Жонингни ёндириб ишқнинг чўғида,
Нур узатиб икки қорачиғида
Суйган Чўлпондай суй Ўзбекистонни.

ҚИЙИН БЎЛДИ ЮРАККА

Тилсиз гувоҳ бўлиб жовдирайди тун,
Азоблари юқар гулу теракка.
Бир гуноҳни англаб айланар қуюн...
Қийин, қийин бўлди юракка.

Ўзимдан ўзгани танимас дардлар,
Жонимни бўлади бўлак-бўлакка.
Ўчоқни иситар ёзмалар, қайдлар,
Қийин, қийин бўлди юракка.

Тошбағир нигоҳдан шўришлар ёғди,
Ханжарлар санчилди ҳамма тилакка.
Титраган ҳукмга шу тун гувоҳдир,
Қийин бўлди, жуда қийин юракка.

Нафасим, овозим “оҳ”га бўйсунди,
Ўранди изтироб отли кўйлакка.
Тушларга суяниб яшайди энди,
Қийин бўлди, жуда қийин, юракка.

* * *

Озодлик, эрк бу сўз чўнг офтоб,
Олдида минг гулхан ҳеч нима.
Кўнгил, сен-да ўз-ўзингни топ,
Майдаликлар ичра чалғима.

Ўз-ўзингни тополгин, кўнгил,
Ҳасратлар бир пуллик бўлади.
Бутунликлар ўтида ёнгил,
Йўқотганинг қуллик бўлади.

Ўз-ўзингни тополгин, кўнгил,
Валфажрда ёришгай сахар.
Тиниқликка шабнамдай сочил,
Баланларсан чўққилар қадар.

Юрт гулларин санайвермасдан,
Сен-да кашф эт, ўз гулингни эк.
Қизғон уни бадният касдан,
Жон тута бил баҳодирлардек.

Увоқ ҳислар кўзин ёполсанг,
Офтобга тик қарайсан, кўнгил.
Ўзлигингни англаб тополсанг,
Элингга ҳам ярайсан, кўнгил.

“АРК ИЧИ” МОЗИЙГОҲИДА

Кетаверар йиллар, асрлар,
“Арк Ичи”дан кетмайди соғинч.
Деворларни нуратмай асрар
Умидлари чиримаган синч.

Тошларига суртсанг қўлингни,
Қўш елканга қўнар Самандар.
Буюк дардга боғлаб йўлингни,
Хуржунини тўкар қаландар.

Кўзёшингни ичиб суяди,
Зиёратга келган шамоллар.
Деворларга бошин қўяди,
“Сами оллоҳ” деганча толлар.

Ҳар устунга, ҳар битта тошга
Томчи-томчи чирмашар соғинч,
Ҳис қиласан яна юз ёшга
Ёшаради девор ичра синч.

“Ғарибингга тараҳҳум айла...”
Бу сас тушмас, излама таъбир.
Улкан ишққа жонингни бойла,
Сас берган зот Ҳазрати Бобур.

Эрк келганда эрксиз кунларнинг
Сарҳисоби ойдинлашар жим.
Битта кўркув минг хатога тенг,
Ўксиб йиглаб юборар кўнглим.

Ёнган сари фикр чироғи,
Ўйловларим тошдийда жаллод.
Куя бошлар кўзим қароғи,
Мен алдовда улғайган авлод.

Шу қадар кўп йўқотишларим,
Гуноҳлардан қўш елкам яғир.
Умр йўлим бўлганин ярим
Эсламоқлик ундан-да оғир.

Ҳар йўқотишлар вазни армоннинг
Ҳар топмишдан гуллайди орзу.
Осон бериб бўлмайди жонни,
То узилмай қўш елкам қарзи.

Алданган кун, синган фаслнинг
Руҳни ғариб этган оғриғи.
Тўтиқушга ўхшаш наслнинг
Тарихига битилган йирғи.

Ҳаққи, менмас армон ўлади,
Уйғонган қалб ўзин чоғласа.
Йўқотишсиз авлод бўлади
Фарзандларим худо хоғласа.

* * *

Сингилжон, ҳар кўнгил ишқ билан гўзал,
У бир дард-сен аввал ўша дардни сев.
Ой юзингдан, қошу кўзингдан аввал
Ватанни жонидай севган мардни сев.

Бизни улғайтирган шу тупроқ асли
Севгидир — кипригинг тутган гардни сев.
Айни кучга тўлган навқирон фасли
Тупроғини онам деган мардни сев.

Фафлат ўғирлаши мумкин кунларни,
Фафлатдан уйғотган фидо зарбни сев.
Зайф, забун кўриб дил яқинларин,
Қақшаб тулшорига минган мардни сев.

Сарғайган китоблар қатида яшаб,
Нигоҳингни кўрган улуғ хати сев.
Худди Муқаннага, Широққа ўхшаб,
Ўзини севмаган битта мардни сев.

Асотирлар овоз берар тушингда,
“Ё хурлик, ё ўлим”* деган шартни сев.
Умид қила билсанг Ҳумо қушингдан
Кулликка тарсаки тортган мардни сев.

Неча-неча йиллар, неча асрлар
Ўлмай яшаётган бир ҳикматни сев.
Ватанини севган аёлин асрар,
Сингилжон, Ватанни севган мардни сев.

* Нажмидин Кубро даъвати.

ҲУРЛИК ТУЙҒУЛАРИ

Ўзбекистон ҳурдир !!!
Кечмишингни кир
Этган оғриқларга босгин бу сўзни.
Шявирлаб айтсанг-да тафти баланддир.
Эритар ҳар қандай қақшатқич музни.

Ўзбекистон ҳурдир !!!
Ўпсанг байрогин
Сени излаб келар минг йиллик ғурур,
Роҳатлатиб тўла бошлар қароғинг,
Сизиб чиққан томчи эриган дилдур.

Ўзбекистон ҳурдир !!!
Бу жаранг, бу сас
Элагидан ўтар илоҳий бир куч.
Бутунлай бошқача бу он, бу нафас,
Томирингда қонмас оқар буюк бурч.

Ўзинг фидойироқ, қалб руҳинг бойроқ,
Ловуллай бошлайди кўксингдаги чўғ.
Севгинг кўрғонига қадалар байроқ,
Унга фидо жоннинг зоелити йўқ.

Ўзбекистон ҳурдир !!!
Жами оғриқларга босгин бу сўзни.

УМР ЙЎЛДОШИМГА

Сиз ёмоним яшириб, бир яхшимга
Бирни кўшган, ўрни кўшган яхши зот.
Совуқ, қорли, изғиринли қишимга
Бойчечаклар ҳадя қилган бахши зот.

Кунларимнинг губори йўқ, чанги йўқ
Файзиёб чехрангиз тутган тухфа бу.
Музлаган кўнгилга сачрар чўғ,
Кетади сафари қариган қайғу

Минг тус маломатлар кетади кейин,
Кузатиб ифорлар сочади ялпиз.
Дунёнинг чиройин шарҳлашим қийин,
Сиз каби жилмайса уч ўғлон, бир қиз.

Кўнгил изҳорининг қадри баланддир,
Ҳуда-беҳудага айтавермайсиз.
Асли ишқ тилгамас, дилга пайванддир,
Буни сиз ҳаётда исботлагансиз.

Алпомиш эртақда эмас, биламан,
Сизнинг қиёфада юрганлиги чин.
Ҳар тонг худойимга шукур қиламан,
Сиздай зотга тақдир қилганим учун.

ОНАМСАН СЕН

Юрагимнинг сара гулин сенга тутай,
Гардларингни кипригимда артиб ўтай,
Исминг айтсам руҳим баланд — аршга етай,
Жоним Ватан, онамсан сен, болангман мен.

Бу масканнинг рафтори хуш, ифори хуш,
Олис кетсанг дарвеш қилган хумори хуш,
Авлиёлар босган тупроқ, тумори хуш,
Жоним Ватан, онамсан сен, болангман мен.

Варақласам шажарамда пирлар қўқдир,
Калиди ишқ бўлган сеҳр, сирлар қўқдир,
Ёғийга тиз букмаган ботирлар қўқдир,
Жоним Ватан, онамсан сен, болангман мен.

Насабимни сўрадилар, ўзбек дедим,
Ардоқлаган мулк, бойлигим чин эрк дедим,
Навоийдан-чехрамдаги нур, кўрк дедим,
Жоним Ватан, онамсан сен, болангман мен.

Дилимсан-ку, сен оқ десанг тенг айтайин,
Малҳам бўлай Ҳазрат ёзган хуш байтдайин,
Қутлуғ, қадим боғларингни кенгайтайин,
Жоним Ватан, онамсан сен, болангман мен.

* * *

Кўнглим маним Машраб бўлди ишқи хур,
Хуржунининг қўш кўзида оташ, нур,

Насим дема мудроқларни уйротган
Васл ифорин соғинган кўнглим эрур.

Излай — излай топгани тош остона,
Бошин кўйгач бўлди тилло, бўлди дур.

Ватан этди муҳаббатнинг аршин ул.
Малоиклар тебраниб топди ҳузур.

Аввал булут сўнг ёмғирга айланди,
Ҳар гиёҳ, ҳар япроққа кўчди сурур.

Бу даҳри дун севги деди, ишқ деди,
Янграб кетди шу асно шеъру шуур.

Кўнглим маним Машраб бўлди, тўкилди.
Уни ошиқ этган зотга минг шукур.

КЎНГЛИМГА БОҚ

Излама ишқ рангини,
Қирларда гул оҳангини,
Тўлғоқли тунлар зангини
Кўрмоқ, эсанг, кўнглимга боқ.

Қандоқ дема хобсиз саҳар,
Дашти фанода дарбадар,
Юрган малак — кўз ёши зар
Кўрмоқ эсанг, кўнглимга боқ.

Бир дийдорга боғлаб ёдин,
Ибодатлар қилгани чин —
Дарвеш қанисен демагин,
Кўрмоқ эсанг, кўнглимга боқ.

Келгунча то рўзи маҳшар,
Ошиқдир ул — фидо яшар,
Гоҳ титроқ, гоҳ, нурга ўшар,
Кўрмоқ эсанг, кўнглимга боқ.

ЧЎЛПОН

Бу кўнгилнинг муҳаббати дунёга ҳусн эди,
Орзулари кўп эди, кўк қадар узун эди.
Эркингни кўрсам эди элим улусим деди,
Қат-қатлари ингроқли шикаста сўзондир ул,
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

Ошиқдир ул кундан-да ойдинда гўзал* ёрга
Сирдошдир ул кўз ёшлари ёмғир-ёмғир баҳорга
Тунлари шифо тилаб дардин тўкадир торга,
Қат-қатлари ингроқли шикаста сўзондир ул,
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

Кўлда кишан кул излаб келган кунда ялмоғиз,
Бўйин эгма — ки сен ҳур** деб бўзлаган чанқовуз,
Туйғулари тўкилиб туғилган “Кеча-кундуз”
Қат-қатлари ингроқли шикаста сўзондир ул,
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

Воҳким, офтоблар озон, зулмат семирган кунлар,
Мўмин элнинг кўксини сичқон кемирган кунлар,
Эрк деган тил кесилган, қалбсиз темиртан кунлар,
“Халқ денгиздир, халқ кучдир”*** деб куйган сўзондир ул
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

Офтобга ё ўқ отиб, е тиғ санчиб бўларми,
Болалари сўзон дил элни янчиб бўларми,
Озодлик топмагунча юрак тинчиб бўларми,
Оққан дарё оқар деб инонган сўзондир ул,
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

Ҳурлик деган боласин энди ҳур он йўқлайдир,
Кундан ойданда гўзал, тилло, дур он йўқлайдир,
Болам, менинг болам деб аҳли Турон йўқлайдир,
Булбулдек янтроқ созли, юз ёшли сўзондир ул,
Тун бағридан тонгларга ўзанган Чўлпондир ул.

* Чўлпон сатрлари. ** Чўлпон сатрлари. *** Чўлпон сатрлари

ДАРЁМИДИНГИЗ, ОСМОНМИДИНГИЗ, БУВИЖОН!

Тун ойдин. Шу қадар ойдинки... Кеча ёққан қалин қор ёруғлиги тўлин ой нурлари билан уйғунлашиб, ажиб сирлилиқ кашф этган. Бундай сирлилиқ бағрида гафлат-ла ухлаш гуноҳ. Фақат ёзмоқ даркор. Менинг эса ... қаламим

жим. Ҳадеб деразага қараб, фикрим бўлиनावеради. Гўё нимадир бўлиши керакдек. Ниманидир кутаман. Ҳозир дераза тикиллайди-ю... Лекин сукунат мени тушунмайди. Дераза жим. Соқов. Ахир Сиз энди йўқсиз...

— Ҳалиям ухламай ёзиб ўтирибсизми. Ишли, майда болали хотин озгина дам олсангиз бўлмайдимиз?! Чироқни ўчиринг, бироз ухлаб олинг.

Бу — Сизнинг менга сираям ботмайдиган койишингиз эди, буви. Ҳар гал кичик хонамнинг чироғи ўчмаганини кўриб, секин деразани тикиллатиб, сал буйруқнамо тарзда айтардингиз бу гапни. Мен-ку ёзма-чизмаларим туфайли ухламасдим. Сиз-чи? Сиз нега ухламасдингиз, буви? Менинг чарчаганимни, бироз ухлаб дам олишим лозимлигини айтиш учун етмиш ёшли кекса аёл уйқусини бузиб, пойабзалини қийналиб топиб, кийиб чиқиши шартмиди?! Қаранг, мен ҳам шундай бўлиши шарт деб тушунарканман. То Сиз чиқиб: “Дам олинг, ухланг” деб “койимагунингизча” ўтираварарканман. Энди эса уша “койиш”ларни кутиб на ёза оламан, на ухлайман. Сиз билан ўн саккиз йил ҳамроҳ яшаб, бу “койишлар” сеҳри қанчалар кучли эканини сезмаган эканман.

Сизга келин бўлиб тушганимда нон ёпишни билмасдим. Тошкенту Андижон оралигида бориб-келиб, уч йил, беш йил ўтиб кетди. Бир куни ўғлингиз гапни кўндаланг ташладилар:

— Агар нонни яна бувим ёпсалар, тандирни чошиб ташлайман!

Эртаси куни ишдан қайтсам, Сиз яна нон ёпаётган экансиз. “Ҳозир аччиқ-тирсиқ гап бўлса-я” деб ўйладим. Аммо сиз: “Келақолинг, мана бу саваддаги нонларни айвонингизга ёйиб, ўраб қўйинг” — дедингиз. Юзингизда бирор норози кайфият сезмадим. Сал ўтмай ўғлингиз ҳам ишдан қайтдилар. Опхонада куймаланиб юриб, нон ёпиш ҳақидаги ўйловлар ҳам ёдимдан чиқди. Кечки овқатни дастурхонга қўйиб, чой дамлаб келиш учун ташқарига чиқдим. Чойнак кўтариб уйга кираётганимда сизларнинг суҳбатингиз қўлоғимга чалиниб, туриб қолдим.

— Нонни ким ёпти?

— Ўзинг бувим ёпмасин деб буйруқ бериб кетувдинг-ку, келиним ёпти.

— Йўғ-ей?

— Мана чекич уришда мен бошқача гул солишимни биласан-ку. Энди чекич уришу нонни сал йирик-роқ ясашни айтсам бўларкан. Ҳарқолда, эплабди. Секин ўрганеди, десам бир шошилдинг-ей.

Ўша лаҳзада қандай ҳолга тушганимни тасвирлаш қийин. Келини учун атай нонни бошқачароқ ясаб, бошқачароқ чекич уриш, яна ўғлига мақтаб гапирриш ҳамма қайнонанинг ҳам қўлидан келавермайди. Бу мента “Нонни сиз ёпинг” дегандан кучлироқ таъсир қилди. Айниқса, “бинойидек нон ёпганим” учун ўғлингиздан совға олганимда жуда қийналдим. Сиз қандай устоз эдингиз, буви, Дарёмидингиз, осмонмидингиз ...

Баъзан касбим тақозоси туфайли арзгўйлар билан

учрашишга тўғри келади. Кўпроқ, қайнона келин можароларига шоҳид бўламан.:

“Ҳамма юмушни бажараман, барибир, ўян топиб ўзлига гап чақади. Мени ёмон кўради. Алоҳида қозон қилиб бирор “дом”га чиқиб яшасак, яшайман. Бўлмаса, ажрашиб кетаман”.

Бу “қуйган” келиннинг шошма-шошар хулосаси.

“Бо, болам-а. Бу келии на уйни тоза тутади, на ошонни мазали пиширади. Ясаниб ишга боришни-ю эрига кўйлак олдиришни билади, холос. Яна мен билан айтишгани-чи?! Бўлмайди. Топганимни сарфлаб ўғлимга онаси ўпмаган қиз олиб бераман. Бу билан яшатмайман”.

Бу “аламзада” қайнонанинг гаплари.

Бундай арзларни эшитганимда беихтиёр Сиз кўз ўнгимга келасиз. Сизнинг арзсиз, шикоятсиз, нурли чеҳрангиз янаям азизроқ туюлади. Арз қилиш, гап чақиш ўрнига келини хатосини яшириш, кенгдиллик билан тарбиялаш, билмагани ўргатиш эди Сизнинг фазилатингиз. Дарёмидингиз ... Осмонмидингиз ...

Бор-йўғи 5 синф савод чиқарган, умри далада, кетмону қанор-қоп кўтариб ўтган Сиздек аёлнинг бу тахлит тарбия йўсини ўриснинг Макаренко деган олимга аёнмикин?!

Ҳозир кунора нон ёпаман. Чекич уришим ҳам, нон ясашим ҳам худди Сизникига ўхшайди. Сиздаги бу кенгдилликни қандай шарҳлашга қаламим ожиз туюлади.

Ҳасратни ёқтирмасдингиз. Фақат баъзан “Юракларим адо бўган” деб қўярдингиз. Аслида бу гапни ҳамма аёл ҳам кўп ишлатади. Аммо Сизни “адо қилган” дард бошқаларникидан кучлироқ экан. Сиз кундошли бўлган экансиз. Кетма-кет қиз туғилавергач, ўғил туғмадингиз деб камситилган кўнглингиз кундошликнинг оғриқларига рўпара бўлган экан. Қарангки, кундошли бўлган йилингиз ўғлингиз туғилибди. Аммо Сиз кундошини-

гиз Зулфи энамизнинг рўзгорини ҳам бузмабсиз. Ҳатто катта оламизнинг тўйида саруполар сандиғига бош қилиб иззатлабсиз. Маслаҳатгўй қилиб кўнглини кўтарибсиз. Бефарзанд Зулфи ая Сизнинг бу дарёлигини-гизни ўла-ўлгунича алқаб ўтибдилар. Бир гал Сиздан нега бундай “ўз қадрингизни ерга урганингиз” ҳақида сўрашганида “Кундош кўрган кунларим жуда қаттиқ изтироб чекканман. Худойим ўша изтиробларим ҳаққи ўғил берган бўлса, не ажаб. Зулфи онам савобга қолдилар” дебсиз.

Шунчалар дарёмидингиз, осмонмидингиз буви!

Ҳамма нарсадан яхшилик қидириш, фазилат топиб яшаш ҳамманинг ҳам кўлидан келавермаса керак.

*Сенинг умринг кўзгудир, она,
Ҷош бўлади унда ёлғон, чин.
Қирқ беш йилинг қуйди жимгина
Заъфар кунга тириклик сувин.*

*Ҳасратларинг тишга чиқмасдан,
Дил тубига бир-бир қулайди.
Бир сиқим нур-илиқ нафасдан,
Кўкрагингда чечак гуллайди.*

Болажон эдингиз. Набираларингизнинг ҳар қандай хархашаси ҳам асабингизга тегмас, қайтанга ўзингиз ҳам болага айланиб, бола билан суҳбатлашишни, уни нима қилиб бўлса ҳам хурсанд қилишни яхши кўрадингиз. Чўнтагингизга бир-иккита қантми, ўрик қоқими, бодомми солиб юришни канда қилмасдингиз.

Қизчам бир ёшга етганда вилоятдаги бир гуруҳ ижодкорлар адабий тадбир туфайли Жиззахга борадиган бўлишди. Бир хафталик бу сафар ҳақида (гарчи ўзим

боролмаслигимни билсам ҳам) уйга гап кўтариб келдим. Сиз эса ўғлингиз рад этиб кўйишидан кўрққандек шошиб:

— Ўқимишли келин оламан, давлат ишида ишлайди, болаларини ўзим боқаман, деб худога ваъда берган куним бор. Қатордан қолманг, бориб маросимни ўтказиб келаверинг, — дедингиз.

— Бўлмаган гап-ей, — ўғлингиз ҳайрон бўлиб юзингизга қарадилар.

Мен ҳам “йўғ-ей” деб юбордим.

— Зилол боламни шу баҳона сутдан ажратиб оламиз. Келиним ўзи озғин, бола сутга қиниққан сари баттар озиб кетади. Борса бориб келаверсин. Бир ҳафта нима деган гап. Ё ... болангни мента ишонмаяпсанми, — ўғлингизга қарадингиз.

Улар сафаримни рад этолмай қолдилар.

Бир ҳафта ... Ё тавба, қизчам сираям онасидан ажралганга ўхшамас, қозоновқатта бинойидек ўрганиб кетибди. Қайтган куним у билан маҳалладаги тўйга чиқиб кетган экансиз. Қишлоқда тўйга дастурхонсиз чиқмайдилар. Шу инжиқ бола билан қатлама пишириб, яна уни кўтариб тўйга чиқиш Биламан, сиз тўйда ўтириб “Келиним даструхон тайёрлаб берди, боласини ўйнаб чиқсин деб мажбурлаб олиб чиқдим”га ўхшаш гап айтасиз. Ёмонимни яширасиз, яхшимни (агар бор бўлса) оширасиз. Чунки қишлоқда жуда кўп кишилар менинг “яхши келин” эканлигимни ҳатто ўзимга ҳам айтишган. Шундай пайтда жудаям яхши бўлиб кетгим келади. Аслида ўзимдан, ижодимдан, ишимдан ортиб, келинликнинг ҳамма шартларини бажаролмаётганимни яхши билардим. Сиз эса ... қишлоқдаги одамлар сиз мақтамасангиз, мени яхши дермиди?! Шунча дарёмидингиз... шунча осмонмидингиз. ... Бу феълларингизни қалам қандай таърифлайди?! Шеърга қандай сиғади.

*Ана кетмон, ана қапор-қоп,
Ўт ёшлигинг, ёйиқ, қулочинг.
Хотиралар битилган китоб,
Ўттизида
Оқарган сочинг.
Кенг далангга тўкилди бир-бир,
Кучинг, ҳуснинг, муборак севгинг.
Сенда қолди
тўкилмай сабр,
Уни ёрни
Севгандай севдинг.*

Сиз то нафақага чиққунингизча пахтакор, пиллакор бўлгансиз. Сўнг 23 йил нафақа олдингиз. Аммо ҳар гал нафақа олаётганингизда кўзларингиз маъюсланиб, кўлларингиз хиёл титраганга ўхшарди. Бу бесабаб эмас экан.

... 1958 йилларнинг баҳорида бошқа қишлоқдан кўчиб келган ёлғизкўл қайнэгачингизга ҳовлингиз ва уйингизни бўшатиб бериб, унга берилган қуруқ ерга уй солиб яшайдиган бўлибсизлар. Тўрт болангиз билан қапа тикиб яшаб, бутун оила гувала қуяётган кунларингизда ҳўжаликда ипак қурти тарқатилаётган экан. Сиз “Бу йил қурт боқиш учун уйимиз йўқ. Қуртни қандай боқаман, — деб раисга уэр айтибсиз.

— Мен билмайман. Бу партиянинг, давлатнинг топшириғи, — дебди у.

— Тушунинг, раис бува, уйим йўқ-ку қурт боқиш учун. Қуртлар ҳалок бўлади. Йўқ, боқолмайман, — дебсиз яна қийналиб, Қоғозга ўроғлиқ ипак қуртини олмабсиз. Сўзи синган раис эса ...

Хуллас, “ипак қуртини сочиб юборди” деган тухмат туфайли дадамиз ҳали милицияга, ҳали ўртоқлик судига қўп қатнабдилар. Аммо Сизга буни билдирмабдилар. Чунки тухматдан қаттиқ, эзилишингизни иста-

мабдилар. Аммо хатта тушиб қолган бу айбингиз анчадан кейин — нафақага чиқаётганингизда ўз таъсирини кўрсатибди. Нафақангиз анча фоизга қирқилиб ҳужжатлашибди. Сиз бунни кейин билибсиз, аммо бирор марта шикоят ҳам, кўпи-кўшнига ҳасрат ҳам қилмабсиз. Кўшни-ўртоқларингиздан тенг баравар кам нафақа олаётганингизда ҳатто ўзингиздан хижолат бўларкансиз. Лекин Сизнинг далада ҳам, пиллада ҳам энг илгорлардан бўлганингизни ҳамма биларди-ку. Нега хижолат бўлгансиз! Нега шикоят қилмагансиз? Шунча дарёмидингиз, шунча ҳокисормидингиз, буви! ...

Баъзан умрида нафақага арзирли меҳнат қилмай, “йўлини қилиб” катта пулга имзо чекаётганларни ёки ёлғондан касалман деб қоғоз тўғрилаб қирқ ёшиданок, нафақага чиқиб олаётганларни кўрсам, Сизнинг ҳокисор чехрангиз янаям улуғланиб, нурланиб кўринадиди ва бу чехрани ўз даражасида тасвирлаёлмасликдан қийналаман. Аммо ҳамма улуғлик ҳам, ҳамма нурлилиқ ҳам сўзга сиғавермайди.

... Тун ойдин. Шу қадар ойдинки ухлаш гуноҳ. Фақат шу ойдин туннинг ўзига ўхшаш ёруғ хаёл суриш даркор. Борлиқ сеҳргару мен сеҳрланганман. Юрагимда ёруғ бир соғинч, ёруғ бир ҳасрат ... Қалам эса, бу соғинч, бу ҳасратни муносиб шархлаёлмаслигини билиб титрайди. Ахир дарёни дарёлигича, осмонни осмонлигича қоғозга ситдириш маҳол. Қароғимни куйдириб чиққан томчи қоғозга томади. Қалам юради: “Охиратингиз обод бўлсин!”

МУНДАРИЖА

Ваган	3
Райҳонлар эргашар	4
Күзёш ютган майса	5
Қишнинг қаҳрлари	5
Юрагингизга кўз тиланаман	6
Армонлар ёғади ҳар тонг	7
Биз ёқларнинг феъли галатироқ	7
Дайшган бу довул юзлари бужур	8
Муҳаббат аршидан қулаган кўнгил	9
Кўнгил бутунича, ишқ бутунича	9
Наргис-наргис хаёлларим	10
Кўшиқ	11
Толиққан кўзимни очдим... ..	12
Келмадингиз, боғлар кутиб сарғайди	13
Бир сўз айт... ..	14
Андижонда ўтлар ёнди	15
Ёзилмаган мактуб	16
Ўғлимга	17
Эй, Алпомишкелбат, кўкси тоғ йигит	18
Куз кайфияти	19
Юлдузлардан шивир тўкилар	19
Дукчи эшон	20
Девонаваш дилим, мажнунваш дилим	21
Ғала-ғовур шаҳар	22
Мутоаладан сўнг	23
Бу тонг	24
Кўшиққа	24
Сароймулкхонимга	25
Шавкат Раҳмон хотирасига	26
Қизғонман ёмон кўзлардан	26
Азизим, Сиз ҳақида ўйласам	27
Бўлмадингиз Сиз менинг	27
Муборак бўлсин эй кўнгил	28
Қизил гулга қиёс айлар бўлсалар	28
Муаллим	29
Яссавий дарсхонасида	30
Куним бирла тунум бирла фарқсиз кўш	31
Бағрим пора-порадур	31

Ёрдин айро тушган кун.....	32
Бу дунёнинг кучаси кўп бағри кенгмас	33
Ёлғизлик йўлига шам ёқади из	34
Жимсизу сўзлайди кўзингиз.....	34
Атиргулга айланаман.....	35
Баҳорга ярашсин кўнглимиз.....	36
Сизга айтарим йўқ, айтарларимни	37
Кўндан ёмғир кутмас гулларим.....	37
Падари бузруквори Мадаминхожи Рўзи бобо ўғли хоти- расига	38
Сайда Зунунова хотирасига	39
Севган кўнғил.....	40
Бунча кеч қолдингиз... ..	40
Гулга ошиқ жонман	41
Кўнғилнинг дўсти йўқ оғриқдан ўзга	42
Қора сочим ўсиб қошимга тушди... ..	42
Синоатдир бу даҳри дун	43
Эй дил бунча қайсар бўлдинг.....	44
Суйдим, дил асир бўлди	44
Янтраб қолди офтобжамол алёрлари	45
Муҳаббат ҳақида ёзаверамиз	46
Ўғлим Беҳзодбекка	46
Чўли Ироқ... ..	47
Ватан	48
Кеча тугаб борар	49
Озодлик, эрк бу сўз чўнг офтоб	50
“Арк ичи” мозийгоҳида	51
Эрк келганда эрксиз кунларнинг	52
Сингилжон, ҳар кўнғил ишқ билан гўзал	53
Хурлик туйғулари	54
Умр йўлдөшимга	55
Онамсан сен	56
Кўнғлим маним Машраб бўлди ишқи хур.....	56
Кўнғлимга боқ	57
Чўлпон	58
Дарёмидингиз, осмонмидингиз, бувижон!	59

Замира Рўзиева

Атиргулга айланаман

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси
Адабиёт жамғармаси директори:

Курбон ЖУМАЕВ

Бош муҳаррир:

Рустам МУСУРМОН

Техник муҳаррир:

Акбар БОЛТАЕВ

Рассом:

Музаффар АЪЛАМОВ

Теришга берилди 10.05.2002. Босишга рухсат этилди
25.05.2002. Қоғоз формати 35x45 ¹/₁₆. Офсет босма усулида
босилди. Нашр босма т. 8,5. Нусхаси 2000 та.

Буюртма № 38

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси
нашриёти, 700000, Тошкент, Ж.Неру, 1.

“Ҳамид Сулаймон” масъулияти чекланган жамият
босмахонасида чоп этилди.

700011, Тошкент, Навоий кўчаси, 69.